Разкриване на основните мотивации и пречки за извършването на ремонти, свързани с енергийната ефективност

Доклад, изготвен за Европейската фондация по климата (European Climate Foundation)

Амстердам, 12 март 2019 г.

© Ipsos 2018. All rights reserved. Contains Ipsos' Confidential and Proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

Въведение

© Ipsos 2018

Въведение

Разкриване на основните фактори, които мотивират и възпират гражданите да подкрепят и участват в ремонти, свързани с енергийната ефективност

Настоящото проучване бе възложено от Европейската фондация по климата с цел да бъдат опознати по-добре мотивациите и пречките сред гражданите в пет европейски страни по отношение на извършването на ремонти, свързани с енергийната ефективност на техните домове.

Над 97 % от европейския сграден фонд трябва да бъде модернизиран, за да се осъществи визията за декарбонизация до 2050 г. Това изисква не само европейски и национални политики за ускоряване на инвестициите в енергийна ефективност, а и установяването на минимални изисквания към енергийната ефективност на съществуващите сгради.

Създаването на политическа подкрепа за последното и интегрирането на търсенето на сгради с нетно нулево потребление на енергия изисква да бъдат разбрани и чути притесненията на европейските граждани, свързани със здравето и социалната справедливост.

Петте страни, включени в настоящото проучване, представляват разнообразни социално-икономически, географски и културни характеристики, и са избрани така, че да покажат палитрата от условия в европейските общества.

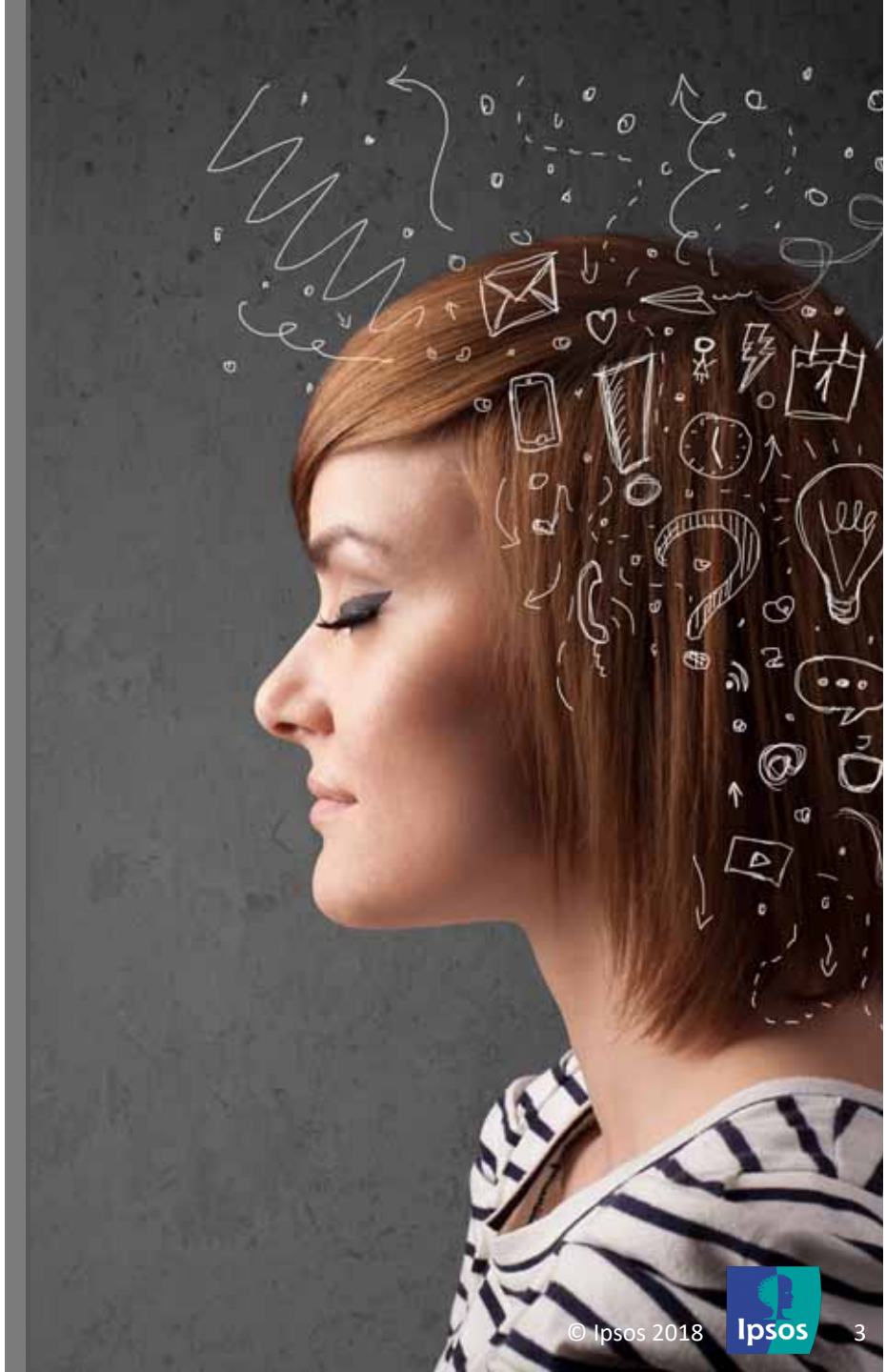

© Ipsos 2018

С кого разговаряхме

Собственици на жилища	45%	**68%**	**82%**	**89%**	**87%**
Наематели	55%	32%	18%	11%	13%
Самостоятелна еднофамилна къща	28%	**50%**	15%	31%	34%
Еднофамилна къща близнак	11%	15%	24%	12%	6%
Апартамент	**60%**	35%	**59%**	**57%**	**60%**
С лява политическа ориентация	**55%**	43%	**57%**	31%	43%
С дясна политическа ориентация	31%	35%	29%	37%	35%
Без деца	**69%**	55%	56%	**62%**	54%
С деца в домакинството	31%	45%	44%	38%	46%

© Ipsos 2018

Обобщени данни за всички страни

Основни мотивации и пречки за извършването на ремонти, свързани с енергийната ефективност

© Ipsos 2018

Качествени разговори

Между страните се наблюдават разлики в нивата на познаване и разбиране на понятията „домове с висока енергийна ефективност“, „енергийно неутрални домове“ или „пасивни домове“

Популярна тема, но предимно в ежедневието

- Енергийната ефективност е **популярна** и актуална тема в Германия.
- Решения за енергийна ефективност **се прилагат често в ежедневието** (напр. ползване на екологични уреди, пътуване с велосипед вместо с кола), но по-рядко във вид на ремонти, водещи до енергийна ефективност.

Слабо познаване

- Във Франция **познаването** на понятията „нулеви емисии“ или „неутрален дом“ все още е **слабо.**
- Тези понятия се свързват с **устойчивост** – рециклируеми или естествени материали, соларни панели, зелени площи, устойчиво развитие, екологични сгради, свързани сгради.
- Французите съзнват, че има засилваща се тенденция към сгради с нулеви емисии, които се считат за **модерни** и адекватни с оглед на настоящите екологични предизвикателства пред нашата планета.

Усещане за недостъпност

- Темата за ремонтите, свързани с енергийната ефективност, **почти не се разглежда** в Испания поради пречки пред обновяването изобщо.
- Докато „енергийно ефективните домове“ се считат за нещо разбираемо и достъпно (всеки може да го направи), „енергийно неутралните домове“ са **по-трудно разбираеми**. В известна степен ги считат за недостъпни (само за богатите).

Положително отношение

- Хората в България не са особено запознати с енергийната ефективност, но имат **известно разбиране**. Свързват я с използването на **алтернативни източници на енергия**, като соларни панели, и с по-малкото разхищаване на енергия.
- Българите имат **положително отношение** към енергийната ефективност – свързват я с определено чувство на отговорност, далновидно мислене и съвременно отношение. Освен това, енергийната ефективността ще създаде **по-добри условия за живот**.

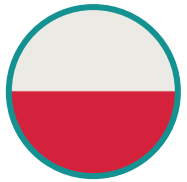

Парична изгода

- В **Полша** „сгради с нетно нулево потребление на енергия“ е непознато понятие. По-познати понятия са *икономични, екологични* и понякога *пасивни* къщи и апартаменти.
- Свързват се предимно с възможностите за намаляване на **разходите за потребление на енергия** в къщата или апартамента (соларни панели, изолации).

© Ipsos 2018

Броят на респондентите, направили ремонт за енергийна ефективност, е различен за всяка страна. Най-честите ремонти са полагане на изолация и подмяна на остъкляването

Извършили са ремонт в настоящия си дом *(независимо кога)*:

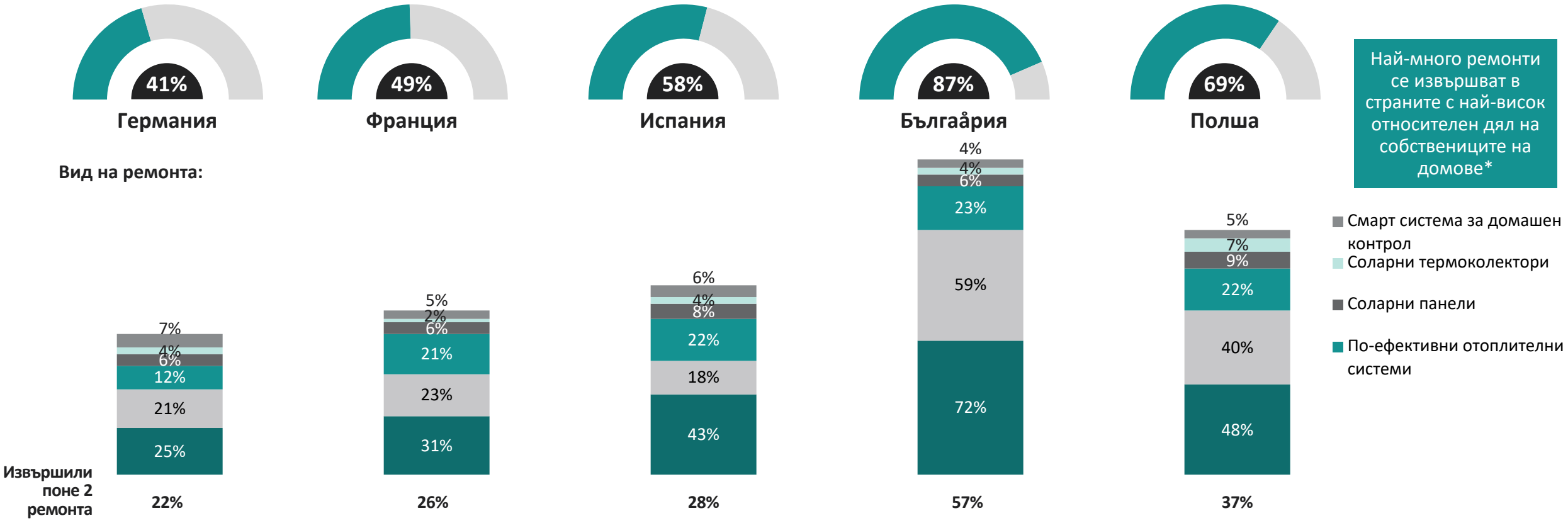

*** Разликите между собствениците и наемателите на домове са представени на първия слайд от главата за съответната страна.**

Въпрос: Дали сте извършвали или оказали влияние върху извършването на някои от следните ремонти, свързани с енергийната ефективност на вашата сграда?

© Ipsos 2018

Но независимо от разликите, има три мотивации, които са общи за всички страни:

Основни мотивации:

Топлинен комфорт

„Ще бъда на топло през зимата и на хладно през лятото“

„Важно е у дома да се чувстваш на спокойствие, да усещаш добрите вълни“

Пестене на пари

„Ще ми спести пари, защото се нуждая от по-малко енергия за отопление и електричество“

Здраво-словна среда

„Ще имам здравословна среда за живот за мен и семейството ми“

„Вярвам, че къщата всъщност е семейството, което живее в тази къща. Когато семейството е сплотено, домът е уютен“

Качествени разговори

От защита и комфорт ….

Къщата трябва да осигурява защита и подслон от всевъзможните влияния, идващи от външния свят (шум, атмосферни условия). Къщата се възприема като място (гнездо, пашкул) за уединение – за малко отдих от (трескавото) ежедневие (в града) и възстановяване.

Качествени разговори

… до социални връзки

Ако основната потребност от защита и комфорт е изпълнена, къщата може да стане база за добри взаимоотношения.

© Ipsos 2018

Топлинният комфорт, спестяването на пари и здравословната среда са основите мотивации за всички страни

10 най-силни мотивации:

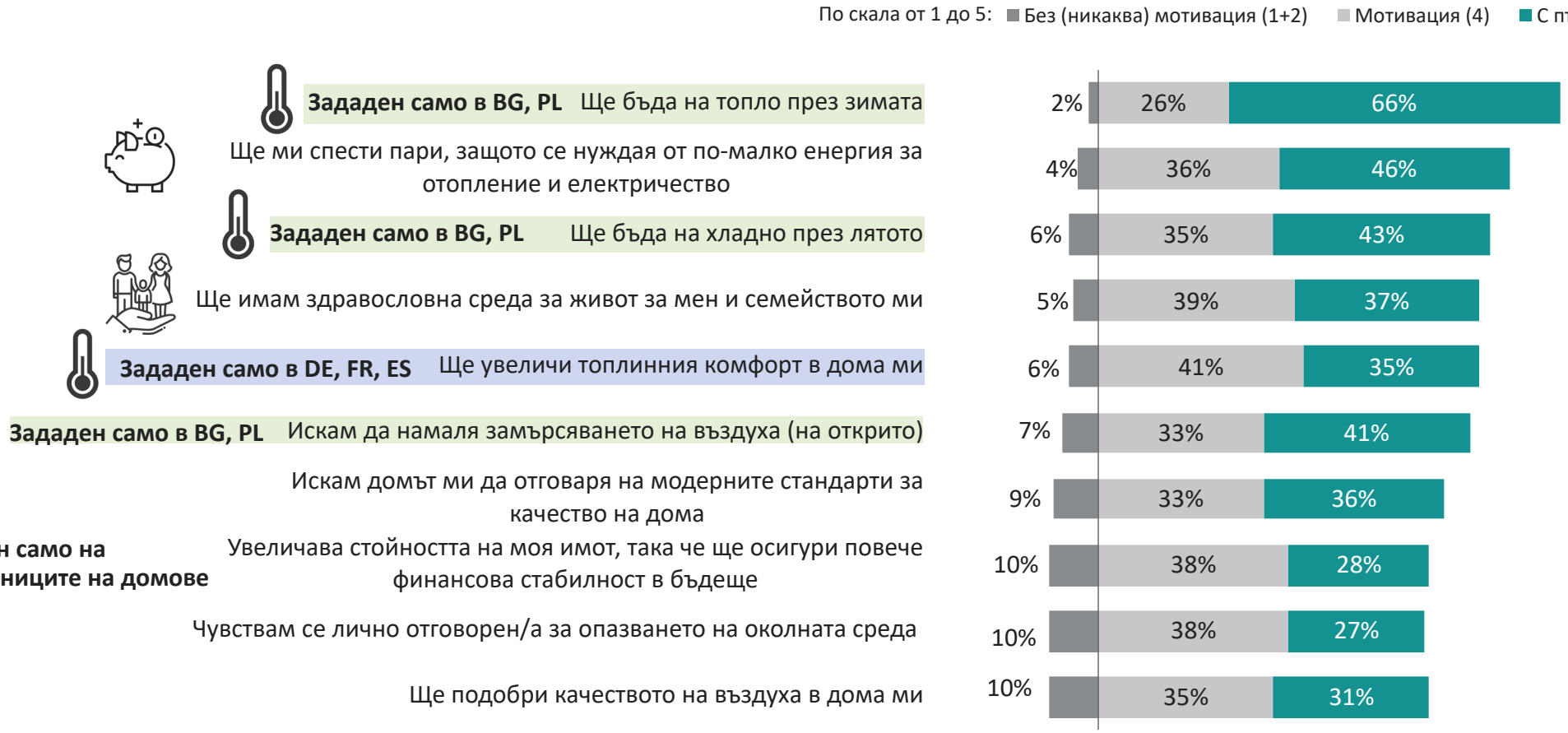

Въпрос: Моля, посочете до каква степен всяко от следните би било/е било мотивация за Вас да извършите в дома си ремонти, свързани с енергийната ефективност.

База: всички респонденти (n=6004)

© Ipsos 2018

В повечето страни има една основна пречка: парите. Прекалено многото неудобства също възпират гражданите, но в по-малка степен

Основни пречки:

Пари

„Опасявам се, че ако хазяинът ми направи ремонт за енергийна ефективност, ще ми повиши наема“ *(само за наемателите)*

„Не искам да вземам заем“

„Не мога да си го позволя“

„Липсва ми финансова подкрепа от правителството“

„Сериозният ремонт струва много пари – нещо, с което невинаги разполагам. Затова обикновено изчаквам с ремонта, докато се появи проблем“

Неудобства

„Обезкуражават ме неудобствата, свързани с юридическия аспект на ремонта“

„Ще ми отнеме много време и усилия да организирам ремонта“

„Обезкуражават ме хаосът и бъркотията при един ремонт у дома“

Качествени разговори

Разходи

Ремонтът изисква сериозна инвестиция. Не всеки може да финансира ремонт по всяко време – за да стане ремонтът факт, парите да бъдат взети назаем или спестени.

Качествени разговори

Притеснения

Ремонтът неизбежно е свързан с „ходене по мъките“: получаване на необходимите разрешения, съгласуване с другите домакинства, обитаващи същата сграда, намиране на надеждни майстори, евентуално изнасяне от дома, мръсотия и бъркотия – всички тези пречки се вземат предвид, когато се обмисля ремонт на дома.

© Ipsos 2018

Обобщени данни за всички страни

Това, което възпира гражданите, са най-вече парите и на второ място – (очакваните) неудобства. Трети фактор е липсата на осведоменост, вкл. за процедурите

10 най-съществени пречки:

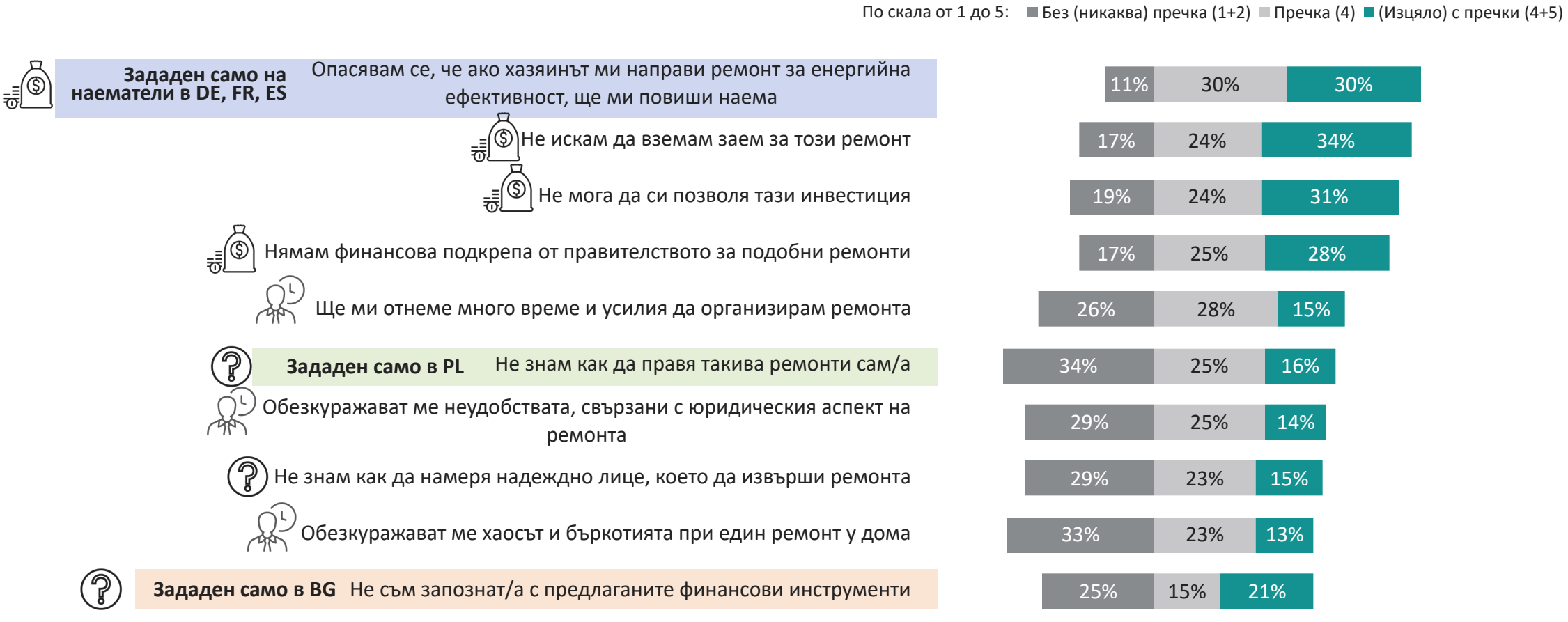

Въпрос: Моля, посочете до каква степен всяко от следните е/е било пречка за Вас да извършите в дома си ремонти свързани с енергийната ефективност.

База: Всички респонденти (n=6004)

© Ipsos 2018

Наблюдават се някои различия между мотивациите и пречките на групово ниво

Мотивации

Жените имат по-високи резултати при екологичната мотивация. Те по-често се страхуват от последиците от изменението на климата, чувстват се по-отговорни за опазването на околната среда и искат по-добро качество на външния въздух.
Също така, по-силни мотиви за тях са подобряването на качеството на живота им, по-чистият въздух в помещенията и здравословната среда.

От друга страна, мъжете искат домовете им да са оборудвани с най-нови технологии и им харесва да експериментират с тях.

Гражданите, които са собственици на домовете си, са по-мотивирани като цяло. Същото се отнася за домакинствата с по-високи доходи и тези с деца.

Гражданите с лява политическа ориентация по-често биват мотивирани от екологични съображения.

Гражданите с дясна политическа ориентация са по-склонни да ремонтират, защото им харесва да имат най-новите технологии и желаят да подобрят външния вид на дома си.

Живеещите на село изглежда повече се влияят от околните. Те по-често биват мотивирани от факта, че другите ремонтират, както и от желанието същите им да изглеждат по-добре и да са оборудвани с най-нови технологии.

Най-честият мотив за градските хора е това, че ремонтът намалява нивото на шума.

Пречки

Жените наистина са по-мотивирани да правят ремонти, но и по-често се въздържат да ги направят. Парите са голяма пречка, но неудобствата и липсата на знания също ги възпират.

Хората на възраст 18–34 г. нямат пари, за да финансират инвестицията. Те са и по-скептични за това дали инвестицията реално ще доведе до пестене на енергия или опазване на околната среда.

Гражданите, живеещи в градовете, по-често се въздържат от ремонти поради неудобствата, непознаването на възможностите и липсата на държавно финансиране.

Домакинствата, чиито доходи са под средните, по-често не желаят да правят ремонти, защото не могат да си ги позволят, но и не искат да вземат заеми.

Гражданите с дясна политическа ориентация като цяло не са склонни да правят ремонти за енергийна ефективност. Считат, че не си заслужава и че екологичният ефект от усилията им ще е нулев или минимален. Също така, не искат да променят външния вид на дома си и са доволни от сегашното му състояние.

© Ipsos 2018

България

Най-важни изводи

© Ipsos 2018

С кого разговаряхме

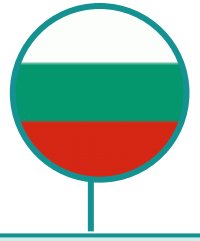

Собственици на жилища	**89%**
Наематели	11%
Самостоятелна еднофамилна къща	31%
Еднофамилна къща близнак	12%
Апартамент	**57%**
С лява политическа ориентация	31%
С дясна политическа ориентация	37%
Без деца	**62%**
С деца в домакинството	38%

База: всички респонденти в България (n=1001)

Направили са ремонт на настоящия си дом *(в някакъв определен момент във времето)*:

България

Вид на ремонта:

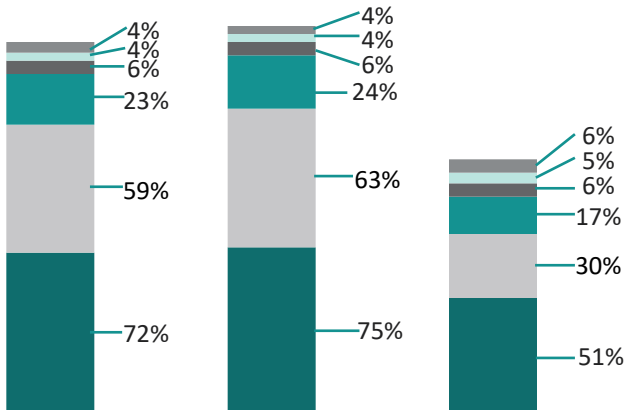

- Смарт система за домашен контрол
- Соларни термоколектори
- Соларни панели
- По-ефективни отоплителни системи
- Изолация на покрив, стени и под

Направени най-малко 2 ремонта:	Общо	Собственици на жилища	Наематели
	57%	60%	31%

© Ipsos 2018

Почти всички българи имат желание да направят ремонт, ако той ще подобри топлинния им комфорт и ще им спести пари, но се въздържат да го направят заради разходите

Мотивация

Топлинен комфорт

„Ще бъда на топло през зимата“

„Ще бъда на хладно през лятото“

Пестене на пари

„Ще ми спести пари, защото ще се нуждая от по-малко енергия за отопление и електричество“

Пречки

Разходи

„Не искам да вземам заем“

„Не мога да си го позволя“

„Нямам финансова подкрепа от правителството“

Качествени разговори

На домовете се гледа като на важна основа за взаимоотношения и място за почивка.

Хората асоциират тишината и топлинния комфорт с домовете си. Добрата изолация и остъкляването са елементи, които се свързват с тези удобства.

Качествени разговори

Парите са основната причина да не се инвестира в енергийно ефективни решения.

Участниците смятат, че повечето българи биха искали да имат ефективен дом, но им липсват средствата да го постигнат. Хората трябва да балансират между разходите за ремонт и други приоритетни за домакинството разходи.

© Ipsos 2018

Освен топлинните условия и пестенето на пари, създаването на здравословна среда също мотивира българите да правят ремонти

Мотивация:

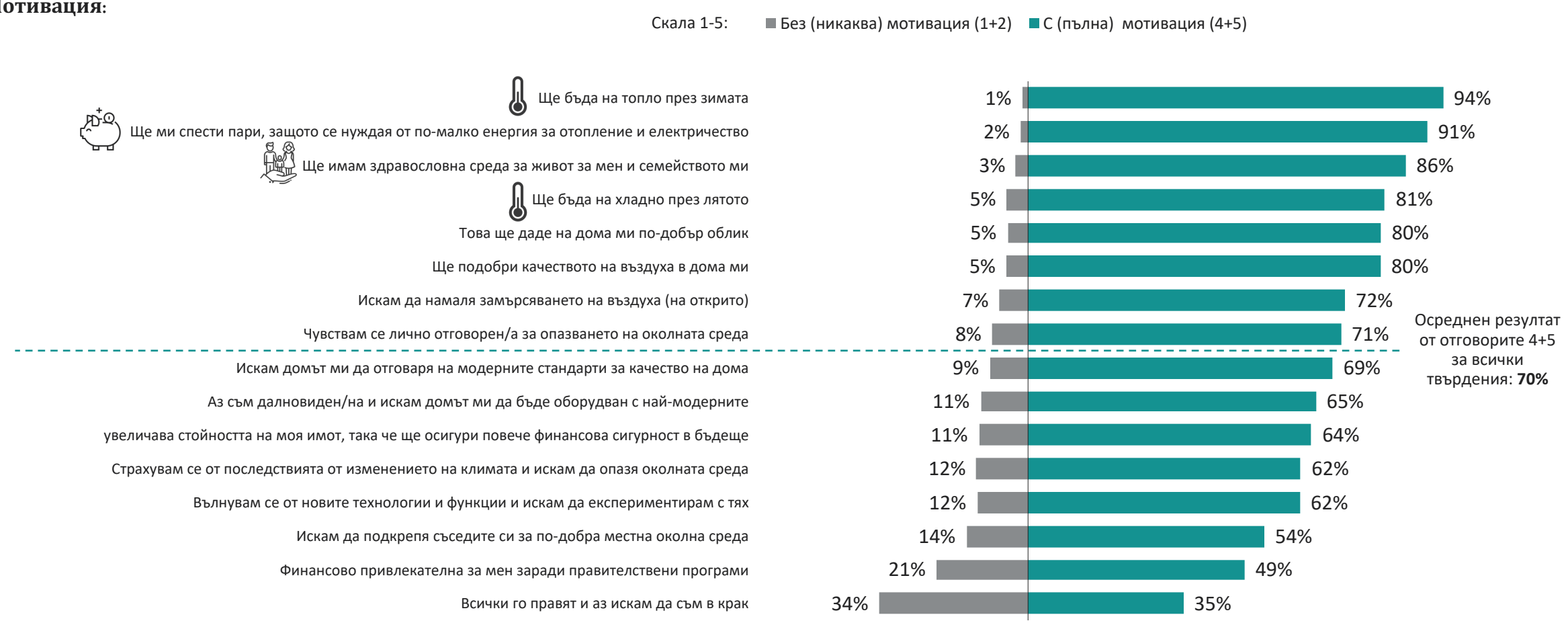

Въпрос: Моля, посочете до каква степен всяко от следните би било/е било мотивация за Вас да извършите в дома си ремонти, свързани с енергийната ефективност.
База: всички респонденти в България (n=1001)

© Ipsos 2018

Като цяло, парите са на първо място в списъка с пречки в България

Пречки:

Въпрос: Моля, посочете до каква степен всяко от следните е/е било пречка за Вас да извършите в дома си ремонти, свързани с енергийната ефективност.
База: всички респонденти в България (n=1001)

© Ipsos 2018

Като цяло, няма много групови различия при мотивацията и пречките

Мотивация

Жените имат по-високи резултати при екологичната мотивация. Те по-често се страхуват от последиците от изменението на климата, чувстват се по-отговорни за опазване на околната среда и искат по-чист въздух.

Гражданите, които живеят в самостоятелни еднофамилни къщи, са по-мотивирани да правят ремонти, за да подобрят облика на своята къща.

Гражданите с дясна политическа ориентация са по-склонни да правят ремонти, защото им харесва да разполагат с най-новите технологии и обичат да експериментират с това. Те са по-мотивирани домът им да отговаря на модерните жилищни стандарти.

Пречки

Жените по-често отбелязват, че не могат да си позволят ремонта.

Гражданите, живеещи в градовете, по-често не правят ремонти, защото техните съседи не желаят да участват. Същото се отнася и за тези, които живеят в апартаменти.

Домакинствата с доход под средния по-често не желаят да правят ремонти, защото не могат да си ги позволят, но и не желаят да вземат заем. Освен това те нямат финансова подкрепа от правителството.

© Ipsos 2018

Приложение

Методика на изследването

© Ipsos 2018

Методика на изследването

Основен въпрос на проучването: Кои мотивации имат най-голям потенциал да увеличат ангажирането на европейските граждани в подкрепа на ремонти, свързани с енергийната ефективност?

Стъпка 1: Качествено изследване

Проучване на функционалните и емоционалните фактори, които мотивират и възпират гражданите по отношение на сградите с нетни нулеви емисии.

АДискусии във фокусни групи (120 мин.)

- 2–4 фокусни групи от по шест участника във всяка страна в продължение на 2 часа. Две групи от собственици на домове и 1–2 групи от наематели само в някои страни (Германия, Испания, Франция).

Демографска структура

- Микс от различни полове, етапи от живота, възрасти.
- Микс от живеещи в еднофамилни и многофамилни домове.
- Всички заплащат самостоятелно наемите или вноските по ипотеките, и живеят в съответния имот (не го дават под наем).
- Всички отговарят лично за вземането на решения, свързани с дома им.
- Микс от политически възгледи, без крайни възгледи по решенията в областта на околната среда.

Стъпка 2: Количествено изследване

Валидиране на мотивациите и пречките, установени при качественото изследване.

Проучване онлайн

- n=1000 граждани от всяка страна (представителна извадка).
- n=2000 в Германия, вкл. n=1000 собственици на домове и n=1000 наематели.
- Възраст 18–75 г., представителна извадка за страната.
- Работата на терен бе извършена в периода 16–18 ноември 2018 г.

Въпросник (5 мин.)

- Въпросите за социално-демографските и другите характеристики бяха еднакви за всички страни
- Повечето от проверените мотивации и пречки бяха общи за всички страни, но бяха проверени и няколко твърдения, които са специфични за определени страни.

© Ipsos 2018

Методика на качественото изследване – основни акценти

Дискусии във фокусни групи (120 мин.)

- 2–4 фокусни групи от по шест участника във всяка страна в продължение на 2 часа. Две групи от собственици на домове и 1–2 групи от наематели само в някои страни (Германия, Испания, Франция).
- Дискусиите във фокусните групи бяха проведени през юли и август 2018 г.
- Дискусиите включваха:
  - запознаване с участниците и техните условия на живот;
  - опознаване на културните ценности, нагласите и отношенията на участниците към домовете като цяло, включително задълбочено обсъждане на мотивациите, потребностите и нагласите по отношение на енергийно ефективните домове;
  - Разкриване на четирите слоя от фактори, които мотивират и възпират участниците да ремонтират домовете си, за да повишат тяхната енергийна ефективност, включително емоционални ползи, личностни черти, социална идентичност и функционални характеристики;
  - Проверка на реакциите на участниците към определени твърдения за енергийно ефективните сгради, отнасящи се до здравето, благосъстоянието/производителността и общността/обществото.

Страна	Град	Целева група: собственици на домове	Целева група: наематели
Германия	Берлин	2 фокусни групи	2 фокусни групи
Франция	Париж	2 фокусни групи	2 фокусни групи
Полша	Варшава	2 фокусни групи	-
Испания	Мадрид	2 фокусни групи	1 фокусна група
България	София	2 фокусни групи	-

© Ipsos 2018

Приложение

Мотивации и Пречки

© Ipsos 2018

Мотивации

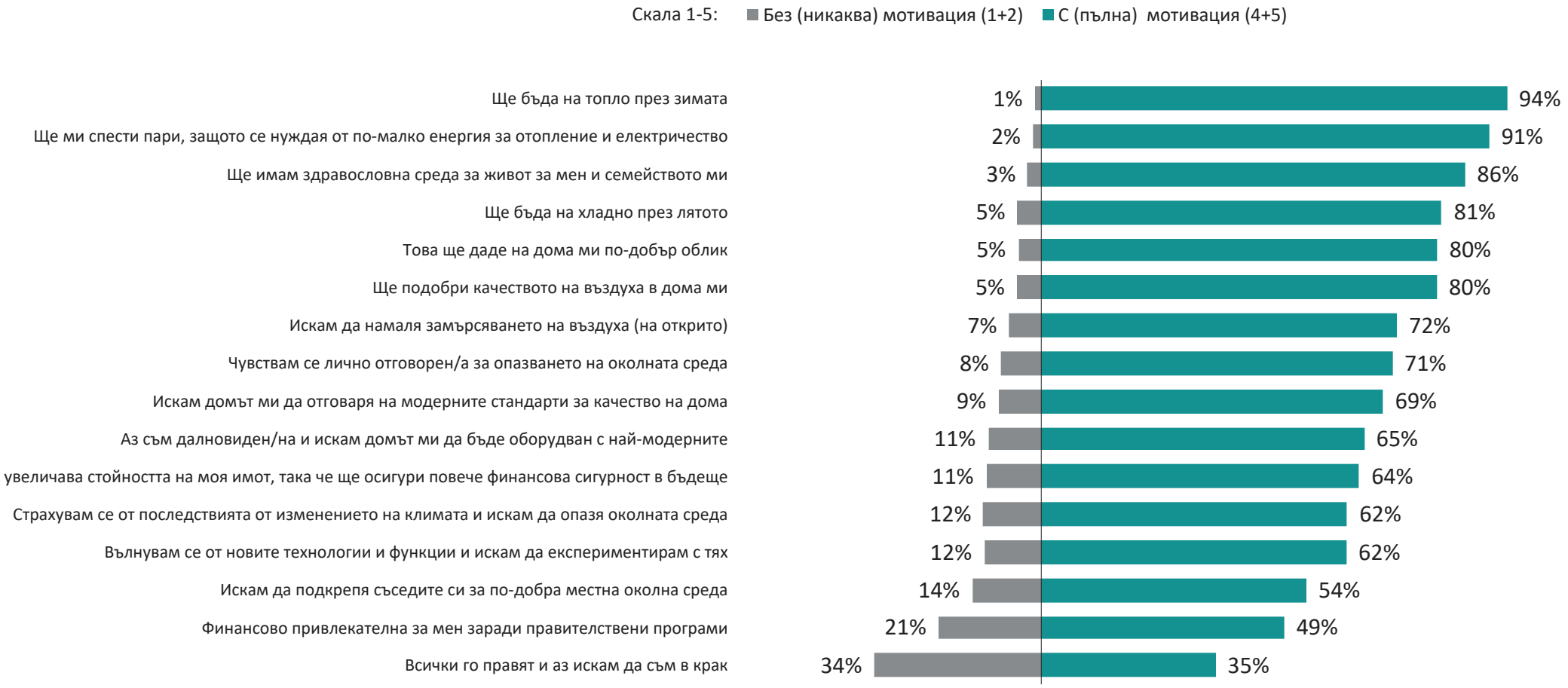

Въпрос: Моля, посочете до каква степен всяко от следните би било мотивация за Вас да извършите ремонти за енергийна ефективност в дома Ви.
Моля, посочете до каква степен всяко от следните е било мотивация за Вас да извършите ремонти за енергийна ефективност в дома.
База: всички респонденти в България (n=1001)

© Ipsos 2018

Пречки

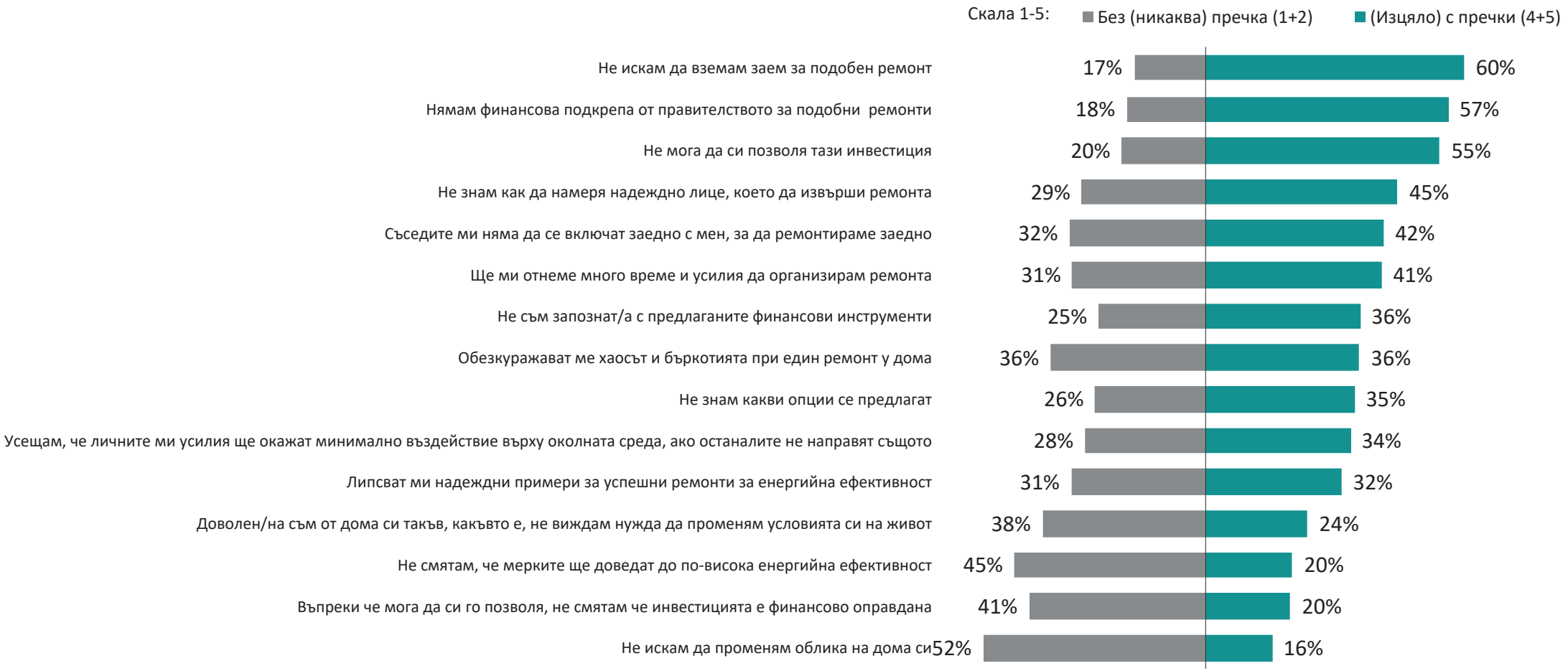

Въпрос : Сега, моля, посочете до каква степен всяко от следните е пречка за Вас да извършите ремонти за енергийна ефективност в дома Ви.
Сега, моля, посочете до каква степен всяко от следните е било пречка да извършите ремонти за енергийна ефективност в дома Ви.
База: всички респонденти в България (n=1001)

© Ipsos 2018